

**Protokół ze zdalnego spotkania
Rady Narodowego Centrum Nauki
18 marca 2021 r.**

Spotkanie przeprowadzone za pośrednictwem platformy internetowej Cisco Webex Meetings.

Uczestnicy spotkania:

Członkowie Rady Narodowego Centrum Nauki:

- 1) prof. dr hab. Krystyna Bartol;
- 2) prof. dr hab. Wojciech Dajczak;
- 3) prof. dr hab. Stefan Dziembowski;
- 4) dr hab. inż. Krzysztof Fic;
- 5) prof. dr hab. n. med. Jakub Fichna;
- 6) dr hab. Joanna Golińska-Pilarek;
- 7) prof. dr hab. Robert Hasterok;
- 8) prof. dr hab. inż. Monika Kaczmarek;
- 9) prof. dr hab. Grzegorz Karch;
- 10) prof. dr hab. inż. Barbara Klajnert-Maculewicz;
- 11) prof. dr hab. Jacek Kuźnicki, Przewodniczący Rady NCN;
- 12) prof. dr hab. Jerzy Łuczka;
- 13) prof. dr hab. Dariusz Markowski;
- 14) prof. dr hab. Piotr Migoń;
- 15) dr hab. Justyna Olko;
- 16) prof. dr hab. Bronisław Rudak;
- 17) prof. dr hab. inż. Marek Samoć;
- 18) prof. dr hab. Andrzej Sobczak;
- 19) prof. dr hab. Tomasz Szapiro;
- 20) prof. dr hab. n. med. Anetta Undas;
- 21) prof. dr hab. inż. Aneta Wojdyło;
- 22) dr. hab. Joanna Wolszczak-Derlacz;
- 23) prof. dr hab. Tomasz Zaleśkiewicz;
- 24) prof. dr hab. inż. Teresa Zielińska;

Dyrekcja NCN:

- 1) prof. dr hab. Zbigniew Błocki, Dyrektor NCN;
- 2) dr Marcin Liana, Zastępca Dyrektora NCN;

Koordynatorzy Dyscyplin NCN:

- 3) dr inż. Anna Fiust;
- 4) dr inż. Ewelina Szymańska-Skolimowska;
- 5) dr Marta Buchalska;
- 6) dr Aneta Pazik-Aybar;
- 7) dr Jadwiga Spyrka;
- 8) dr Małgorzata Jacobs;
- 9) dr Malwina Gębalska;
- 10) dr Monika Góral-Kurbiel;
- 11) dr inż. Aleksandra Friedl;
- 12) dr inż. Klaudyna Śpiewak-Wojtyła;
- 13) dr Monika Pobiega;
- 14) dr inż. Tomasz Szumelda;
- 15) dr Ulana Gocman;
- 16) dr Magdalena Wyszowska-Kołatko;
- 17) dr Mateusz Sobczyk;
- 18) dr Michał Futyra;

- 19) dr Katarzyna Jarecka-Stępień;
- 20) dr Anna Wieczorek;
- 21) dr Małgorzata Zawiślak;

Pracownicy NCN:

- 22) Maciej Wais, Główny Księgowy NCN;
- 23) dr Anna Marszałek, Koordynator ZWE NCN;
- 24) mec. Jakub Michaluk, Koordynator ZRP NCN;
- 25) dr inż. Agnieszka Dobrowolska, Kierownik DRP NCN;
- 26) dr Weronika Bieniasz, Kierownik ZESOW NCN;
- 27) dr Anna Strzebońska, Kierownik ZAE NCN;
- 28) Iwona Dąbrowska, Kierownik DSO NCN;
- 29) Dominika Lewkiewicz, Kierownik ZKA NCN;
- 30) Teresa Żanowska, Kierownik DBRW NCN;
- 31) Justyna Woźniakowska, Kierownik DWM NCN;
- 32) Katarzyna Sadowska-Likos, Kierownik DOW NCN;
- 33) Katarzyna Kocot, Kierownik DFK;
- 34) Anna Bobela, ZIP NCN;
- 35) Przemysław Puchała, DWM NCN;
- 36) Jolanta Palowska, DWM NCN;
- 37) Magdalena Borska, Kierownik KR NCN;
- 38) Joanna Blitek, KR NCN;
- 39) Jolanta Lisowska, KR NCN.

Program posiedzenia:

1. Przyjęcie protokołu z poprzedniego posiedzenia Rady NCN.
2. Opinia w sprawie sprawozdania finansowego Narodowego Centrum Nauki za rok 2020
3. Zatwierdzenie sprawozdania z działalności Narodowego Centrum Nauki za rok 2020 obejmującego informację o stopniu realizacji poszczególnych zadań Centrum wraz z ewaluacją realizowanych zadań oraz oceną ich wpływu na rozwój nauki.
4. Dyskusja dotycząca zasad wyznaczania przez Radę NCN priorytetów przy podziale środków na realizację projektów badawczych w ramach dyscyplin lub grup dyscyplin w konkursach Narodowego Centrum Nauki.
5. Ocena raportów końcowych z realizacji grantów Narodowego Centrum Nauki przyznanych w ramach konkursu POLONEZ.
6. Przedstawienie wyników konkursu M-ERA.NET 2 Call 2020 na finansowanie badań z zakresu nauk o materiałach oraz inżynierii materiałowej.
7. Analiza problemów związanych z oceną nowego kryterium dotyczącego udziału kierownika projektu w projektach badawczych niewspółfinansowanych z polskiego budżetu w ramach programów ramowych Unii Europejskiej w zakresie badań naukowych i innowacji.
8. Omówienie propozycji zmian w warunkach oraz regulaminie przeprowadzania konkursu MINIATURA na działania naukowe.
9. Wstępna dyskusja dotycząca przeprowadzania kolejnej edycji konkursu PRELUDIUM BIS na projekty badawcze realizowane przez doktorantów w szkołach doktorskich.
10. Przedstawienie informacji na temat obowiązywania wymogu przedstawiania we wniosku grantowym planu zarządzania danymi powstałymi lub wykorzystanymi w trakcie realizacji projektu badawczego. Omówienie polityk otwartego dostępu do danych badawczych w kontekście rozwoju Europejskiej Chmury Otwartej Nauki i związanych z tym wyzwań na nadchodzące lata
11. Kontynuacja dyskusji dotyczącej udziału kobiet i mężczyzn w konkursach NCN. Przedstawienie działań Komisji ds. Aktywności Naukowej.
12. Dyskusja nad polityką informacyjną Narodowego Centrum Nauki, przekazanie informacji na temat prac zespołu ds. polityki informacyjnej NCN.
13. Kontynuacja dyskusji nad planami działania Rady NCN w latach 2021-2022.
14. Sprawy wniesione i komunikaty.

Prof. Jacek Kuźnicki Przewodniczący Rady NCN przywitał uczestników posiedzenia Rady NCN, następnie przedstawił plan spotkania.

Ad. 1. Przyjęcie protokołu z poprzedniego posiedzenia Rady NCN.

Członkowie Rady NCN przyjęli treść protokołu z poprzedniego posiedzenia Rady NCN.

Ad. 2. Opinia w sprawie sprawozdania finansowego Narodowego Centrum Nauki za rok 2020.

Maciej Wais Główny Księgowy NCN omawiając sprawozdanie przedstawił kluczowe parametry finansowe wynikające z przedłożonego sprawozdania finansowego NCN za rok 2020. Poinformował, że wartość wszystkich aktywów i majątku NCN wynosiła w 2020 r. 1 mld 769 mln zł. W skład aktywów wchodziły środki trwałe, środki na kontach bankowych oraz tzw. międzyokresowe środki rozliczeniowe, które będą rozliczane w kolejnych latach na podstawie podpisanych umów grantowych. Poinformował o źródłach finansowania NCN, w tym zobowiązaniach, które wynikają głównie z zawartych umów grantowych oraz rozliczeniach międzyokresowych przychodów. Wskazał, że przyrost składników majątku o 276 mln zł w stosunku do 2019 r. wynika głównie z tytułu uzyskania przez NCN obligacji skarbu państwa w 2019 r. oraz z tytułu tzw. rozliczeń międzyokresowych stanowiących przyszłe płatności NCN na rzecz już zawartych umów o finansowanie grantów. Zwrócił uwagę na przyrost kwot tych zobowiązań w stosunku do 2019 r. co oznacza, że w kolejnych latach kwoty, które NCN będzie przeznaczać na obsługę podpisanych umów grantowych będą coraz wyższe. Wskazał, że rzeczowe aktywa trwałe utrzymują się na poziomie zbliżonym do roku poprzedniego. W kwestii tzw. pasywów bilansu, czyli źródeł finansowania majątku NCN, zwrócił uwagę na zysk netto w kwocie 9,8 mln zł, który jest wyższy w stosunku do roku poprzedniego. Poinformował, że wynika on głównie z księgowej procedury związanej z rozliczeniem dotacji inwestycyjnej w związku z zakupem gruntu pod siedzibę Centrum. Przypomniał, że przychody NCN to głównie dotacja budżetowa oraz środki pochodzące z Komisji Europejskiej w ramach programu Horyzont 2020 oraz środki pochodzące z programu Dioscuri. Poinformował, że koszty działalności NCN w 97% stanowią wydatki na rzecz finansowania grantów, natomiast w 3% są to koszty obsługi funkcjonowania Centrum. Jest to stosunkowo stały rozkład procentowy, który utrzymuje się w kolejnych latach finansowania Centrum. Poinformował, że sprawozdanie finansowe za rok 2020 r. zgodne z ustawowym wymogiem podlegało badaniu przez biegłego rewidenta. Przekazał, że pozytywna opinia rewidenta przedstawiona do wglądu Rady NCN, nie zawiera żadnych zastrzeżeń do przedstawionego sprawozdania finansowego.

Prof. Teresa Zielińska w imieniu członków zespołu wyznaczonego do prac nad oceną sprawozdania finansowego, zarekomendowała Radzie pozytywne zaopiniowanie dokumentu. Poinformowała, że sprawozdanie składa się z: bilansu aktywów i kapitału, rachunku zysków i strat, zestawienia zmian w kapitale własnym, rachunku przepływów pieniężnych, dodatkowych informacji i objaśnień oraz kalkulacji podatku dochodowego. Po wnikliwej analizie sprawozdania, zespół stwierdził spójność strategii budżetowej NCN i jej zgodność z misją NCN. Przekazała, że analiza przedłożonego materiału doprowadziła do szeregu obserwacji, którymi zespół postanowił podzielić się z Radą oraz dyrekcją NCN. Zauważono niewielki wzrost wskaźnika udziału aktywów trwałych w majątku całkowitym NCN, co oznacza podrożenie kosztów działalności NCN. Wzrost ten nie jest jednak niepokojący, w szczególności, gdy weźmie się pod uwagę rozbudowę nowej siedziby. Wskazała, że nastąpił jedynie bardzo niewielki wzrost przychodów netto wynoszący około 0,8% z tytułu otrzymanej dotacji budżetowej na finansowanie kosztów działalności operacyjnej oraz finansowanie grantów przyznawanych jednostkom naukowym, co świadczy o niezwykle niskiej dynamice wzrostu nakładów budżetowych na naukę. Natomiast zauważa się blisko 3,5-krotny przyrost środków finansowych pochodzących z innych źródeł, w tym w szczególności finansowania pozyskiwanego z Komisji Europejskiej w ramach programu Horyzont 2020. Wskazała, że środki pieniężne i inne aktywa pieniężne, które obejmują niewykorzystane w 2020 r. środki z dotacji krajowych oraz środki własne pozyskiwane w przeważającej mierze w wyniku uczestnictwa w programach finansowanych z Horyzont 2020, uległy zmniejszeniu. Zespół uznał, że nie jest to niepokojąca tendencja, ponieważ analiza struktury tych środków wskazuje, że poziom środków zwracanych był niższy w stosunku do roku poprzedniego, a z kolei pozyskanych środków własnych było więcej niż na koniec poprzedniego roku, co należy ocenić pozytywnie. Zwrócono również uwagę na spadek innych zobowiązań, obejmujących głównie zwroty do MEiN niewykorzystanej w 2020 r. dotacji inwestycyjnej. Na koniec 2020 r. niewykorzystana kwota była znacząco niższa niż na koniec roku 2019 r., stąd niższy poziom zobowiązań. Jednocześnie wzrosły inne przychody operacyjne. Przyrost tych przychodów w porównaniu do poprzedniego roku obrotowego wynika głównie ze środków pozyskiwanych z KE, co jest aspektem pozytywnym. Koszty działalności operacyjnej NCN pozostały na podobnym poziomie w stosunku do roku poprzedniego. Na zakończenie wskazano, że chociaż sytuacja finansowa NCN jest stabilna, należy mieć na uwadze, że działalność NCN jest uzależniona od środków otrzymywanych w ramach dotacji budżetowych. Wzrost nakładów państwa na badania naukowe sukcesywnie zmniejszający dysproporcję w stosunku do

średniej europejskiej jest warunkiem dotrzymania przez nasz kraj kroku w postępie cywilizacyjnym i technologicznym.

Na podstawie przyjętej rekomendacji oraz w wyniku głosowania (23 głosy „za”), **członkowie Rady NCN** pozytywnie zaopiniowali sprawozdanie finansowe NCN za rok 2020, przyjmując w tej sprawie uchwałę nr 17/2021 (treść uchwały w załączeniu).

Ad. 3. Zatwierdzenie sprawozdania z działalności Narodowego Centrum Nauki za rok 2020 obejmującego informację o stopniu realizacji poszczególnych zadań Centrum wraz z ewaluacją realizowanych zadań oraz oceną ich wpływu na rozwój nauki.

Prof. Andrzej Sobczak w imieniu członków zespołu wyznaczonego do prac nad analizą sprawozdania z działalności NCN za rok 2020 poinformował, że członkowie zespołu wnikliwie zapoznali się ze sprawozdaniem, a sam dokument jest bardzo szczegółowy i odzwierciedla pracę NCN. Poinformował, że przedstawione sprawozdanie zostało zredagowane zgodnie ze schematem uzgodnionym z Ministerstwem Edukacji i Nauki. W sposób przejrzysty przedstawiono finansowanie badań podstawowych realizowanych w formie projektów badawczych oraz stypendiów doktorskich i staży po uzyskaniu stopnia naukowego doktora oraz finansowanie badań naukowych nienależących do zakresu badań finansowanych przez NCBiR. Poinformował, że w 2020 roku w konkursach NCN złożono 11741 wniosków, w tym 462 w ramach inicjatyw międzynarodowych. Zespół ustalił, że liczebność jest więc na podobnym poziomie jak w roku 2019. Na etapie oceny formalnej odrzuconych zostało 285 wniosków wobec 497 wniosków w roku 2019, co zdaniem Zespołu może być świadectwem zwiększającej się staranności w przygotowywaniu projektów badań przez wnioskodawców. Wskazał, że ważnym elementem działalności NCN jest umiędzynarodowienie procesu oceny wniosków. W roku 2020 recenzje wniosków na drugim etapie oceny zostały przygotowane przez 8669 ekspertów, z czego aż 95% stanowili eksperci z zagraniczną afiliacją naukową. Wskazał, że do finansowania skierowano 2198 wniosków, co oznacza zmniejszenie ich liczby w stosunku do roku poprzedniego o około 16,5%. Zespół zwrócił uwagę, że w sprawozdaniu nie podano współczynnika sukcesu. Należy jednak spodziewać się, że jest to kolejny rok jego spadku. Zdaniem Zespołu pozytywnym aspektem jest bardzo dobre wykorzystanie środków finansowych przez NCN oraz utrzymanie inicjatyw międzynarodowych. Na podkreślenie zasługuje również spektakularny sukces, jaki odniósł konkurs dedykowany COVID-19. W ciągu niecałych trzech miesięcy, NCN, przy współdziałaniu Rady, rozpropagowało i sfinalizowało ww. konkurs, który cieszył się bardzo dużym zainteresowaniem. Zwrócił również uwagę na działalność Komisji Odwoławczej Rady NCN, która pełni istotną funkcję w postrzeganiu działalności NCN przez środowisko naukowe. Przypomniał, że w 2020 roku do NCN wpłynęło 261 odwołań z czego, finansowanie przyznano 17 wnioskowi badawczemu, a w 19 sprawach Komisja Odwoławcza wydała decyzje uchylające decyzje Dyrektora NCN i przekazała sprawy do ponownego rozpatrzenia. Poinformował, że w dalszej części sprawozdanie opisuje nadzór nad realizacją badań naukowych realizowany w formie weryfikacji oceny raportów rocznych i końcowych z realizacji projektów badawczych oraz kontroli w siedzibie jednostki przez wyznaczony przez Dyrektora NCN Zespół ds. Kontroli i Audytu. Ta część sprawozdania w zakresie ustaleń, wytycznych i przebiegu nadzoru pokrywa się ze sprawozdaniem z roku 2019. Istotnymi elementami w ocenie działań NCN świadczącymi o prawidłowości prowadzonej działalności są kontrole zewnętrzne i audyty wewnętrzne. W roku 2020 audyt wewnętrzny objął cztery obszary, w tym Fundusze Norweskiego Mechanizmu Finansowego i Mechanizmu Finansowego EOG, obsługę działalności podstawowej przez system EZD, administrowanie siedzibą NCN oraz wybór ekspertów. Na bieżąco eliminowano zidentyfikowane słabości, co dowodzi dbałości Dyrekcji w zakresie samokontroli zadań realizowanych przez NCN. Natomiast kontrola zewnętrzna została przeprowadzona przez Izbę Administracji Skarbowej w Krakowie w zakresie zarządzania środkami z pomocy udzielanej w ramach Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz Norweskiego Mechanizmu Finansowego. Audytorzy, na podstawie wybranej próby, zweryfikowali prawidłowość poniesionych środków finansowych przez NCN i wskazali niezgodność naliczenia kosztów pośrednich w wysokości 0,17% weryfikowanej kwoty. Dbając o dobrą reputację, NCN złożyło do Ministerstwa Finansów odwołanie od tej decyzji, w związku z czym kwestia kwalifikowalności tych kosztów jest w dalszym ciągu rozpatrywana. Znaczną część sprawozdania zajmuje opis współpracy międzynarodowej w zakresie finansowania badań podstawowych. Wskazał, że umiędzynarodowienie badań, obok ich jakości, jest zaliczane do priorytetowych kierunków rozwoju NCN. Zespół zaznaczył, że działania te opierają się nie tylko na kontynuacji dotychczasowej współpracy międzynarodowej, ale przede wszystkim na podejmowaniu nowych inicjatyw i współpracy z kolejnymi europejskimi agencjami. Wskazał, że w 2020 roku zainaugurowano drugą edycję programu QuantERA w technologiach kwantowych oraz utworzono nowe konsorcjum w naukach humanistycznych i społecznych CHANSE. Jest to bez wątpienia znaczące osiągnięcie, bowiem w obu tych

konsorcjach NCN jest koordynatorem, co jest ewenementem dla krajów z grupy EU-13 w ramach tak dużych i wielostronnych sieci europejskich. Dodatkowo zainaugurowano program badań finansowych w ramach Funduszy Norweskich i Europejskiego Obszaru Gospodarczego. Przekazał, że w opinii zespołu powyższe inicjatywy, jak i finansowanie przez KE konkursu POLONEZ BIS, powodują, że NCN jest jednym z największych polskich beneficjentów programów ramowych Unii Europejskiej. Wskazał również na wdrożenie w ubiegłym roku przez NCN, wraz z innymi agencjami zrzeszonymi w cOAlition S, polityki otwartej nauki. Zespół zwrócił również uwagę, że w minionym roku udało się wzmocnić potencjał nauki w Polsce, rozwijając współpracę z innymi krajowymi agencjami rządowymi działającymi w sektorze nauki (NAWA, NCBR i ABM), co jest dobrym prognostykiem na kolejne lata. Przekazał, że w opinii zespołu, zadania NCN w 2020 roku zostały zrealizowane w zadowalającym zakresie, pomimo znacznych utrudnień wywołanych przez pandemię. Sprawozdanie wykazuje, iż NCN poprawnie wypełnia swoją misję i prowadzi właściwą ewidencję oraz kontrolę planowanych zadań, wraz z sukcesywnym wzbogacaniem zakresu działalności. Zespół zaproponował natomiast, aby w przyszłości rozdziały sprawozdania w treści istotnej z punktu działalności NCN zawierały podsumowania pokazujące relację między planem, a jego wykonaniem. Zespół wskazał również, że w ubiegłym roku, mimo ww. ograniczeń, kontynuowano upowszechnianie w środowisku naukowym informacji o ogłaszanych przez NCN konkursach oraz promowanie działalności NCN. Wykorzystano w tym celu większość środków masowego przekazu oraz media społecznościowe, organizowano wydarzenia promocyjnoinformacyjne, wydano materiały promocyjne, przygotowano filmy instruktarzowe dla ekspertów, natomiast przedstawiciele NCN uczestniczyli w organizowanych zdalnie spotkaniach, konferencjach i posiedzeniach krajowych i zagranicznych. Zwrócił również uwagę na systematyczny wzrost liczby indywidualnych użytkowników strony internetowej NCN. W ubiegłym roku odwiedziło ją 374 tys., w 2019 roku 362 tys. a w 2018 roku 351 tys. osób.

Prof. Zbigniew Błocki Dyrektor NCN poinformował, że Ministerstwo Finansów uznało za zasadne odwołanie NCN od decyzji audytorów z Izby Administracji Skarbowej w Krakowie dotyczącej niezgodności naliczenia kosztów pośrednich w zakresie zarządzania środkami z pomocy udzielanej w ramach Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz Norweskiego Mechanizmu Finansowego. Przekazał również, że pandemia zniwelowała niektóre plany NCN w zakresie promowanie działalności NCN. W związku z istniejącymi obostrzeniami nie zorganizowano DNI NCN 2020 oraz ceremonii wręczenia Nagrody NCN 2020, natomiast sama Nagroda została przyznana.

Prof. Joanna Wolszczak-Derlacz Przewodnicząca Komisji ds. oceny efektów działalności NCN zwróciła uwagę na duży wkład pracy Komisji ds. Analiz i Ewaluacji NCN w przygotowaniu dokumentu, który jest bogatym źródłem informacji o działalności NCN. Zdaniem Komisji, sprawozdanie z ewaluacji zawiera bardzo dużo cennych informacji, z których można wyciągać wiele wniosków z zakresu oceny działań realizowanych przez NCN. W związku z tym, Komisja rekomenduje zatwierdzenie sprawozdania z ewaluacji działań realizowanych przez NCN w roku 2020. Jednocześnie przekazała, że członkowie Komisji zwrócili uwagę na kilka aspektów, które powinny zostać poddane korekcie. Uwagi te dotyczyły zawartości merytorycznej oraz poprawy strony edytorskiej związanej ze sferą językową. W szczególności członkowie Komisji zwrócili uwagę na potrzebę ostrożnego wyciągania wniosków na podstawie przedstawionych danych i ich analiz. Członkowie Komisji wskazali, że niektóre wnioski mogą być za daleko idące, bądź nieuprawione, w związku z czym zgłosili potrzebę ich korekty. Dodatkowo Komisja zwróciła uwagę na potrzebę przyjrzenia się zastrzeżeniom wskazywanym przez ekspertów dotyczącym kryteriów przyjętych w procedurze oceny wniosków, szczególnie tym, które są wskazywane najczęściej. Prawie 40% respondentów stwierdziło, że w procesie oceny wniosków znajdują się kryteria niejednoznaczne.

Prof. Jacek Kuźnicki Przewodniczący Rady NCN zwrócił uwagę, że niektóre informacje zawarte w sprawozdaniu z ewaluacji działalności NCN wskazują na konieczność dalszej dyskusji Rady na temat poszczególnych kryteriów i struktury formularza oceny wniosków.

Prof. Joanna Golińska-Pilarek Przewodnicząca Komisji ds. Regulaminów i Procedur zwróciła uwagę, że informacje zawarte w dokumencie ewaluacji w głównej mierze odnoszą się do poprzedniej wersji formularza oceny. Wskazała, że dopiero przyszłoroczny dokument ewaluacji zapewni pełny obraz odnośnie funkcjonalności nowego formularza oceny.

Prof. Jerzy Łuczka zwrócił uwagę na konieczność opracowywania większej liczby analiz statystycznych zapewniających informację zwrotną na temat poszczególnych aspektów działalności NCN, w tym procesu oceny wniosków.

Prof. Jacek Kuźnicki Przewodniczący Rady NCN zaproponował, aby uchwała Rady NCN w sprawie zatwierdzenia sprawozdania z realizacji zadań Narodowego Centrum Nauki za rok 2020 została przyjęta w trybie obiegowym po dokładnym zapoznaniu się przez członków Rady z treścią Sprawozdania z ewaluacji działalności NCN w 2020 r.

Ad. 4. Dyskusja dotycząca zasad wyznaczania przez Radę NCN priorytetów przy podziale środków na realizację projektów badawczych w ramach dyscyplin lub grup dyscyplin w konkursach Narodowego Centrum Nauki.

Prof. Grzegorz Karch Przewodniczący Komisji Nauk Ścisłych i Technicznych K-2 przekazał, że Rada NCN ma ustawowy obowiązek określić priorytetowe obszary badań naukowych. Przypomniał, że Rada wyraziła swoje stanowisko w tej sprawie stwierdzając, że jedynym priorytetem powinna być jakość badań naukowych i tak powinniśmy kierować środki finansowe, aby zapewnić finansowanie najlepszym projektom. Dlatego też, zadaniem NCN jest finansowanie badań podstawowych we wszystkich obszarach nauki i tworzenie równych szans wszystkim wnioskodawcom w dostępie do środków finansowych. Rada pierwszej kadencji, mierząc się z problemem w jaki sposób porównywać dziedziny ze sobą, zdecydowała się wprowadzić wagę 0 i 1 przy podziale środków finansowych na poszczególne panele w ramach konkursów NCN, co oznacza, że tam gdzie przyznano wagę 0 jest przekazywanych mniej środków, a tam gdzie przyznano wagę 1, nieznacznie więcej. Poinformował, że przygotowując się do tego jaki sposób ustalić zasady przyznawania wag poszczególnym panelom, zdecydował się przeanalizować ocenę raportów końcowych z realizacji grantów w poszczególnych panelach i konkursach NCN. W tym celu została przygotowana baza danych wszystkich grantów rozliczonych na przestrzeni dotychczasowej działalności NCN. Uznał, że ważne jest, aby przyjrzeć się w jaki sposób były rozliczane granty w poszczególnych panelach, aby na tej podstawie podejmować decyzje o przydzielaniu środków w kolejnych konkursach. Słabo rozliczony grant to taki, który jest oceniony na 50 pkt lub mniej. W przygotowanej analizie pokazał liczbę grantów słabo rozliczonych w poszczególnych panelach, co w jego opinii należy wziąć pod uwagę w przydzielaniu wag 1 przy podziale środków. Przekazał, że do rozważenia pozostaje wzmocnienie panelu ST5, ST6, ST7, natomiast sytuacja panelu ST8 pokazuje, że jest dużo wniosków nierozliczonych, i należy się przyjrzeć jaki jest tego powód. W przypadku paneli NZ analiza rozliczania jest równomierna i nie wykazuje specjalnych odchyłeń. Gorzej pod tym względem jest w panelach HS, gdzie jest bardzo dużo słabo rozliczonych wniosków na poziomie 20, 30 pkt. W związku z tym, należy sprawdzić dlaczego tak się dzieje i być może podjąć decyzje o ograniczeniu dostępności środków finansowych dla tych paneli, które źle lub słabo rozliczają przyznane granty. Zwrócił również uwagę na to, że poziom rozliczeń różni się w zależności od typu konkursów. Bardzo źle wypada pod tym względem konkurs PRELUDIUM i SONATA natomiast bardzo dobrze konkurs SONATA BIS i MAESTRO co oznacza, że są to najlepsze konkursy NCN. Zbyt duża liczba słabo rozliczanych PRELUDIÓW świadczy o tym, że być może za dużo wniosków jest przekazywanych do finansowania i należałoby mocno ograniczyć wysokość nakładów w tym konkursie. Zwrócił się z prośbą, aby w ramach komisji Rady K-1, K-2, K-3 przeanalizować przygotowane dane pod kątem przyszłych decyzji o zróżnicowanie środków jakie są przydzielane poszczególnym panelom. W związku z tym, że Rada będzie dzielić środki finansowe na poszczególne panele w lipcu br., zaproponował, aby do czerwca ustalić zasady przyznawania wag przy podziale środków finansowych.

Prof. Teresa Zielińska doceniając ogrom pracy przy przygotowaniu danych do analizy, zwróciła uwagę, aby podchodzić do nich bardzo ostrożnie, gdyż zróżnicowana jest liczba wniosków i liczba paneli w zależności od typu konkursów, zatem nie jest to w jej opinii baza miarodajna, gdyż jest za mała liczba danych, aby wyciągać na tej podstawie kierunkowe decyzje. Szczególnie ostrożnie należy podchodzić do grantów rozliczanych na początku działalności NCN, gdyż był to etap wzajemnej nauki i doskonalenia instytucji. W związku z tym, że nie ma żadnych instrukcji, czy też algorytmów uspołniających sposób oceny rozliczania grantów, dlatego też ocena ekspercka jest uznaniowa. NCN, już na etapie wnioskowania, powinien określić jakie są oczekiwania dotyczące publikacji, które mają być wynikiem realizacji przyznanego grantu.

Prof. Piotr Migoń przekazał, że w jego opinii istnieje bardzo duża wątpliwość czy można wiązać poziom finansowania projektów w danych dyscyplinach w 2021 r. od tego jak rozliczane były w tych dyscyplinach granty 6, 7 lat temu.

Prof. Stefan Dziembowski zwrócił uwagę na to, że w różnych dziedzinach różnie się ocenia czy coś jest dobre, dlatego też jest przeciwny wyznaczania jakichkolwiek priorytetów. W jego opinii proces rozliczania grantów powinien ulec reformie. Aby dobrze ocenić to co zostało zrobione należy być ekspertem w danej

dziedzinie, a obecny system tego nie zapewnia i eksperci w swojej ocenie bazują często na stosowaniu ocen parametrycznych.

Prof. Tomasz Zaleśkiewicz podziękował za przygotowane dane do analizy, wyrażając opinię, że dane te pokazują, że dysproporcje są bardzo duże i liczba słabo rozliczonych projektów jest zatrważająca. W jego opinii nie można nie brać tych danych pod uwagę i nie zgadza się z głosami, że ocena rozliczania projektów nie jest miarodajna. Oznaczałoby to, że uznajemy proces rozliczania grantów za mało wiarygodny. Być może należałoby zastanowić się czy proces rozliczania grantów został dobrze zaprojektowany i może trzeba się przyjrzeć temu w jaki sposób projekty są na koniec oceniane. Zwrócił uwagę na to, aby przyglądać się nie tylko słabo rozliczanym grantom, ale również tym, które są rozliczane bardzo dobrze, bo priorytety powinny wspierać wyróżniające się dyscypliny.

Prof. Justyna Olko przekazała, że z dyskusji prowadzonych w ramach K-1 wynika, że nie ma zrozumienia co do genezy wprowadzania priorytetów przy podziale środków w ramach HS. Ponieważ pojawiło się kryterium rozliczania jako te, które należy brać pod uwagę przy decyzjach w tym zakresie, zwróciła uwagę, że być może powinien zostać przygotowany zestaw kryteriów, które wpływają na przyznanie wag przy podziale środków. Ponieważ raportowanie w HS na początku było bardzo słabe, ale w ciągu kolejnych lat zdecydowanie uległo poprawie, w celu uzyskania miarodajnego obrazu, należy sprecyzować od jakiego momentu bierzemy to kryterium pod uwagę.

Prof. Teresa Zielińska wyraziła sprzeciw wobec konieczności wyznaczania priorytetów. W jej opinii NCN powinno finansować najlepsze pomysły badawcze niezależnie od tego z jakiej dziedziny pochodzą. Jeżeli chodzi o konkurs PRELUDIUM to uważa, że nie powinniśmy karać przyszłych młodych badaczy za to co zrobili ich poprzednicy w reprezentowanej przez nich dyscyplinie naukowej.

Prof. Joanna Wolszczak-Derlacz przekazała, że w Komisji ds. oceny efektów działalności NCN analizowany jest od dwóch lat proces raportów końcowych z realizacji grantów NCN. Konkluzja z prac komisji jest taka, że nie powinniśmy wyciągać daleko idących wniosków na podstawie przyznanych punktów w ocenie raportów końcowych z realizacji grantów i nie możemy porównywać punktów pomiędzy panelami i w czasie.

Prof. Grzegorz Karch zwrócił uwagę, że przedstawione dane mają posłużyć do dodatkowej analizy. W jego przekonaniu w panelach, gdzie systematycznie jest dużo wniosków słabo rozliczonych zwiększenie strumienia finansowania w tym panelu spowoduje np., że jeszcze jeden słaby wniosek ma szansę na finansowanie.

Prof. Zbigniew Błocki Dyrektor NCN nie zgodził się z opiniami, aby nie brać pod uwagę rozliczeń grantów. W jego ocenie, nie jest to mała próba i pomimo tego, że tylko dwóch ekspertów ocenia raport końcowy jest dużo informacji zawartych w tej ocenie, a różnice wynikają z tego, że jakość ogólna dyscyplin naukowych jest różna. Wyraził przekonanie, że priorytety powinny być wyznaczane na podstawie wiarygodnych danych, a sposób rozliczania grantów może stanowić wstęp do analizy w tym zakresie.

Prof. Anetta Undas wyraziła opinię, że wyznaczanie priorytetów jest obowiązkiem Rady, szczególnie w sytuacji ograniczonego budżetu NCN na finansowanie badań. Dlatego też w pełni popiera konieczność wypracowania przez Radę formuły wspierania najlepszych dyscyplin naukowych.

Ad. 5. Ocena raportów końcowych z realizacji grantów Narodowego Centrum Nauki przyznanych w ramach konkursu POLONEZ.

Prof. Krystyna Bartol Przewodnicząca Komisji Nauk Humanistycznych, Społecznych i o Sztuce K-1 poinformowała, że członkowie Komisji K-1 ocenili raporty końcowe z realizacji grantów finansowanych w ramach konkursu POLONEZ, w grupie nauk humanistycznych, społecznych i o sztuce, rekomendując uznanie wszystkich projektów za wykonane zgodnie z umową.

Prof. Grzegorz Karch Przewodniczący Komisji Nauk Ścisłych i Technicznych K-2 poinformował, że członkowie Komisji K-2 ocenili raporty końcowe z realizacji grantów finansowanych w ramach konkursu POLONEZ w grupie nauk ścisłych i technicznych, rekomendując uznanie wszystkich projektów za wykonane zgodnie z umową.

Prof. Jakub Fichna Przewodniczący Komisji Nauk o Życiu K-3 poinformował, że członkowie Komisji K-3 ocenili raporty końcowe z realizacji grantów w ramach konkursu POLONEZ w grupie nauk o życiu, rekomendując uznanie projektów za wykonane zgodnie z umową.

Członkowie Rady NCN zaakceptowali przedstawione informacje na temat oceny raportów końcowych z realizacji grantów finansowanych w ramach konkursu POLONEZ wraz z wykazem ocenionych raportów, przyjmując w drodze głosowania (22 głosów „za”) uchwałę nr 19/2021 w tej sprawie (treść uchwały w załączeniu).

Ad. 6. Przedstawienie wyników konkursu M-ERA.NET 2 Call 2020 na finansowanie badań z zakresu nauk o materiałach oraz inżynierii materiałowej.

Dr inż. Klaudyna Śpiewak-Wojtyła Koordynator Dyscyplin ST przedstawiła wyniki konkursu M-ERA.NET 2 na międzynarodowe projekty badawcze. Przypomniała, że M-ERA.NET 2 to sieć 43 organizacji z 32 krajów świata finansująca badania z obszaru nauk o materiałach oraz inżynierii materiałowej. Narodowe Centrum Nauki jest członkiem sieci M-ERA.NET od 2015 r. W ramach konkursu M-ERA.NET 2 Call 2020 złożono 236 wniosków skróconych, z czego 43 po stronie polskiej, następnie złożonych zostało 144 wniosków pełnych, w tym 25 po stronie polskiej. Do finansowania zakwalifikowano 42 projekty, w tym 5 projektów po stronie polskiej. Przypomniała, że 15 marca został ogłoszony kolejny konkurs M-ERA.NET 3. na międzynarodowe projekty badawcze dotyczące nauk o materiałach i inżynierii materiałowej oraz niskoemisyjnych technologii energetycznych, a także badań nad materiałami na potrzeby przyszłych technologii produkcji akumulatorów, zgodnie z założeniami Europejskiego Zielonego Ładu. W związku z tym, zwróciła się do członków Rady o rozpowszechnienie w środowisku naukowym informacji o tym konkursie.

Ad. 7. Analiza problemów związanych z oceną nowego kryterium dotyczącego udziału kierownika projektu w projektach badawczych niewspółfinansowanych z polskiego budżetu w ramach programów ramowych Unii Europejskiej w zakresie badań naukowych i innowacji.

Prof. Joanna Golińska-Pilarek Przewodnicząca Komisji ds. Regulaminów i Procedur poinformowała, że kryterium oceny udziału kierownika projektu w ostatnich 10 latach w grantach finansowanych w ramach programów ramowych Unii Europejskiej ma wagę 10% i jest elementem oceny kwalifikacji naukowych kierownika projektu w konkursach OPUS, PRELUDIUM BIS, SONATA BIS oraz MAESTRO. Nowe kryterium oceny jest odpowiedzią na ustalenia NCN i Ministerstwa w sprawie promowania udziału polskich badaczy w prestiżowych grantach europejskich wyłonionych w drodze konkursowej w ramach programów ramowych UE w zakresie badań naukowych i innowacji tj. ERC, 7 Program Ramowy, Horyzont 2020 i Horyzont Europa. Przypomniała także, że decyzja Rady w sprawie wprowadzenia kryterium do zasad oceny wniosków nie była jednogłówna, w głosowaniu wzięło udział 19 z 24 członków Rady NCN, w tym 12 osób zagłosowało za wprowadzeniem kryterium, 3 osoby przeciw, a 4 osoby wstrzymały się od głosu. Po raz pierwszy kryterium zostało wprowadzone do formularzy ocen wniosków złożonych w konkursach OPUS 20 i PRELUDIUM BIS 2, które są w trakcie procesu oceny. Koordynatorzy Dyscyplin NCN wskazali na szereg problemów z oceną tego kryterium tj. kwalifikowalność programów/projektów wykazywanych w ankietach kierowników projektów, raportowane są niewielkie projekty o niskim zaangażowaniu finansowym, jak również projekty typu EraNet współfinansowane z polskiego budżetu, granty wyjazdowe (wymiany akademickiej np. Erasmus+), organizacja warsztatów, granty spoza UE (np. z Azji, USA – National Institutes of Health, Europejskiej Agencji Kosmicznej, lub inne). Dodatkowo, Koordynatorzy nie mają narzędzi do weryfikacji tego jaka rola była faktycznie pełniona w grantach. Wskazano również, że dotychczas granty, w których wskazywano rolę „wykonawcy” stanowiły największy odsetek grantów punktowanych. Problematyczne jest również ocenianie w tym kryterium kierowników projektu we wnioskach OPUS-LAP, w sytuacji, gdy jeden z kierowników wykazał granty spełniające to kryterium, a drugi nie realizował żadnego grantu UE. Ponadto, Koordynatorzy Dyscyplin zwracali uwagę na liczne błędy popełniane przez ekspertów w trakcie oceny tego kryterium, co skutkowało dyskusjami na panelu dotyczącymi uznawalności wskazywanych we wnioskach projektów/programów oraz każdorazowym głosowaniem w tej sprawie. W niektórych panelach, liczba błędnych ocen ekspertów wyniosła nawet ok 60-70%. Eksperti wskazywali również, że kryterium jest niemerytoryczne, a ocena tego kryterium powinna mieć charakter wyłącznie formalny i powinna być dokonywana przez NCN. Następnie zaproponowała pod dyskusję Rady rezygnację z wprowadzonego kryterium oceny przy jednoczesnym rozpoczęciu prac nad alternatywnymi mechanizmami motywującymi polskich naukowców do występowania o granty europejskie oraz powrót do pierwotnych wag ocen kryteriów, czyli zwiększenie o 5% wagi oceny poziomu naukowego projektu oraz zwiększenie o 5% wagi oceny osiągnięć naukowych kierownika projektu. Zaproponowała

również rozwiązanie pośrednie polegające na dokonaniu korekty kryterium w taki sposób, aby oceniane przez ekspertów było tylko kierowanie grantami UE oraz ewentualne liderowanie, a ocena kryterium przeprowadzana byłaby tylko na I etapie. Konieczne byłoby również określenie zamkniętego katalogu programów/projektów kwalifikowanych w tym kryterium, a następnie opublikowanie tej informacji w przewodnikach dla wnioskodawców i ekspertów oraz w systemie OSF.

Prof. Krystyna Bartol Przewodnicząca Komisji Nauk Humanistycznych, Społecznych i o Sztuce K-1 poinformowała, że Komisja K-1 szeroko dyskutowała z Koordynatorami na temat problemów związanych z oceną kryterium udziału kierownika projektu w grantach finansowanych w ramach programów ramowych UE. W wyniku przeprowadzonej dyskusji zgodzono się z propozycją rezygnacji z kryterium. Zaznaczyła, że jeżeli Rada zdecyduje się na utrzymanie kryterium to konieczna jest jego zmiana w kierunku oceny jedynie funkcji kierowania grantami UE. Jednocześnie wskazała na wypracowany już przez Radę nowy model wspierania aktywności międzynarodowej naukowców, który zostanie wprowadzony do warunków konkursu MAESTRO, polegający na możliwości występowania o kolejny grant finansowany w ramach tego konkursu tylko w przypadku, gdy kierownik projektu aplikuje lub aplikował w ostatnim czasie o grant ERC.

Prof. Grzegorz Karch Przewodniczący Komisji Nauk Ścisłych i Technicznych K-2 poinformował, że Komisja omówiła przedstawione zagadnienie i zgodzono się, że nowe kryterium było dotychczas pomyślnie oceniane na podstawie informacji przedstawianych we wniosku w zakładce dedykowanej dorobkowi naukowemu kierownika projektu.

Prof. Jakub Fichna Przewodniczący Komisji Nauk o Życiu K-3 poinformował, że zdaniem Komisji nowy model oceny to niepotrzebne dublowanie oceny dorobku naukowego, dlatego wyraził poparcie dla rezygnacji z tego kryterium.

Dr Marta Buchalska Koordynator Dyscyplin ST zgodziła się ze wszystkimi argumentami przytoczonymi w dyskusji oraz wskazała, że Koordynatorzy Dyscyplin NCN również rekomenduje rezygnację z tego kryterium.

Prof. Jacek Kuźnicki Przewodniczący Rady NCN po wysłuchaniu wszystkich głosów w dyskusji zaproponował, aby Komisja ds. Regulaminów i Procedur podjęła kroki w celu rekomendowanego przez Radę usunięcia z zasad oceny kryterium oceny udziału kierownika projektu w projektach badawczych niewspółfinansowanych z polskiego budżetu wyłonionych w drodze konkursowej w ramach programów ramowych Unii Europejskiej w zakresie badań naukowych i innowacji. Wskazał jednocześnie na konieczność szukania innych rozwiązań na zachęcanie polskich badaczy do występowania o granty UE.

Ad. 8. Omówienie propozycji zmian w warunkach oraz regulaminie przeprowadzania konkursu MINIATURA na działania naukowe.

Dr inż. Tomasz Szumelda Koordynator Dyscyplin ST rozpoczął od przedstawienia propozycji zmiany w określonych przez Radę Zasadach tworzenia i powoływania Zespołów Ekspertów NCN. Wskazał, że w konkursie MINIATURA na działania naukowe, członkiem ZE można być najwyżej w dwóch następujących po sobie konkursach i po przerwie trwającej co najmniej jedną edycję tego konkursu. Zaproponował, aby wydłużyć okres pełnienia funkcji eksperta z dwóch do czterech następujących po sobie konkursach, argumentując, że w zależności od edycji, liczba wniosków składanych w konkursie MINIATURA jest różna w obrębie poszczególnych dyscyplin, w związku z czym obciążenie pracą poszczególnych ekspertów jest zróżnicowane. Wydłużenie tego okresu pozwoli na skuteczniejsze wykorzystanie ekspertów nieprzeciążonych pracą ale już doświadczonych w ocenie wniosków w tym konkursie, a także pozwoli na równoczesną, stopniową wymianę ekspertów oceniających dużą liczbę wniosków. Poinformował, że zgodnie z polityką NCN dotyczącą otwartego dostępu do publikacji, konieczne jest ujednoczenie definicji kosztów niekwalifikowalnych. Dlatego też zaproponował, aby w konkursie MINIATURA uzupełnić zapis informujących o tym, że ze środków NCN nie mogą być finansowane koszty opłat publikacyjnych (tzw. Article Processing Charges) w czasopiśmie hybrydowych, i możliwe jest zezwolenie na ponoszenie z kosztów pośrednich kosztów związanych z udostępnieniem publikacji lub danych badawczych w otwartym dostępie. Przechodząc do zasad oceny wniosków w konkursie MINIATURA, zwrócił uwagę na propozycję wprowadzenia pytania o sposób przygotowania wniosku, którego brakowało i o które postulowali eksperci doświadczeni w ocenie wniosków dla NCN. Następnie poinformował, że dotychczas ocena wniosku w konkursie MINIATURA powinna sprowadzać się do oceny przez ekspertów jednej, najważniejszej publikacji przedstawionej przez kandydata.

Brak doprecyzowania kryteriów oceny powodował sytuację, w których kandydat często przedstawiał we wniosku przebieg swojej kariery oraz listę wielu publikacji, co powodowało mimowolną ocenę przez eksperta opisanego we wniosku dorobku naukowego, podczas gdy w innych wnioskach kandydaci, zgodnie z zaleceniami NCN, prezentowali tylko jedną najważniejszą publikację. Eksperci często zgłaszali opinie, że ciężko jest ocenić wniosek odnosząc się tylko do jednej publikacji i rekomendowali, aby umożliwić kandydatom przedstawienie szerszej informacji na temat ich dorobku. Zaproponował, aby wprowadzić możliwość wykazania we wniosku pełnej listy osiągnięć naukowych kandydata, z zastrzeżeniem jedynie limitu znaków możliwych do zastosowania dla tej sekcji we wniosku, co zdecydowanie wyrówna szanse kandydatów i ujedynolici przeprowadzanie oceny przez ekspertów. W kontekście oceny merytorycznej zaproponował, aby uzupełnić zakres kryterium również o ocenę zasadności realizacji działania naukowego w kontekście przyszłego projektu badawczego ze wskazaniem na szczegółowy opis co należy uwzględnić w ocenie. W formularzu oceny eksperta, zaproponował usunięcie rekomendacji finansowania wniosku i podsumowania oceny wniosku, które często wzbudzały niezrozumienie wnioskodawców, zwłaszcza w sytuacji, gdy wniosek był wysoko oceniony, ale nie został rekomendowany do finansowania np. z powodu braku dostatecznych środków finansowych. Dodatkowo, na wzór pozostałych konkursów NCN, zaproponował wprowadzenie kryterium oceny kwestii etycznych i planu zarządzania danymi. Następnie poinformował, że konsekwencją zmian wprowadzonych w zasadach oceny wniosków składanych w konkursie MINIATURA są propozycje korekt w warunkach i regulaminie przeprowadzania konkursu, związane z koniecznością przedstawienia we wniosku opisu związku planowanego działania naukowego z projektem badawczym planowanym do złożenia w przyszłych konkursach NCN, innych konkursach ogólnokrajowych lub międzynarodowych wraz z uzasadnieniem konieczności jego realizacji w kontekście potencjalnego wpływu na poziom naukowy przyszłego projektu badawczego. Zwrócił uwagę, że w trakcie prac Komisji ds. Regulaminów i procedur ustalono, że wniosek, który uzyskał ocenę „nie” w kryterium kwestii etycznych oraz planu zarządzania danymi, będzie mógł być rekomendowany do finansowania za wyjątkiem rażących naruszeń, co powinno mieć odzwierciedlenie w ocenie merytorycznej wniosku.

Ad. 9. Wstępna dyskusja dotycząca przeprowadzania kolejnej edycji konkursu PRELUDIUM BIS na projekty badawcze realizowane przez doktorantów w szkołach doktorskich.

Prof. Joanna Golińska-Pilarek Przewodnicząca Komisji ds. Regulaminów i Procedur zaprosiła do dyskusji członków Rady NCN na temat warunków przeprowadzania kolejnej edycji konkursu PRELUDIUM BIS, który według wstępnych założeń miał służyć wsparciu szkół doktorskich oraz wybitnych naukowców mogących promować wybitnych doktorantów. Poinformowała, że po przeprowadzonych przez NCN dwóch edycji tego konkursu, konkurs nadal wzbudza małe zainteresowanie w środowisku i mało wybitnych promotorów ubiega się o finansowanie projektów realizowanych przez doktorantów. Wskazała, że zasady konkursu opatrzone są obostrzeniami jak np. brak możliwości zmiany doktoranta w trakcie realizacji projektu czy brak możliwości zmiany tematu zaplanowanego w projekcie doktoratu. Przekazała, że Komisja rekomenduje wyłączenie konkursu PRELUDIUM BIS z limitu 3 grantów, które kierownik projektu może realizować jednocześnie, co może sprawić, że najbardziej aktywni naukowcy będą bardziej zainteresowani udziałem w tym konkursie. Zaproponowała również uelastycznienie warunków realizacji projektu PRELUDIUM BIS poprzez udzielanie zgody na wymianę doktoranta do końca pierwszego roku realizacji projektu. Wskazała, że Dyrektor NCN już udziela takiej zgody w drodze aneksu do umowy o realizację i finansowanie projektu. Przytoczyła także propozycję, która wybrzmiała w trakcie spotkania Komisji K-1, aby doktorant mógł być znany z imienia i nazwiska już na etapie składania wniosku. Zwróciła się z prośbą do Rady o dyskusję i o wytyczne dla Komisji w sprawie ewentualnych kierunków zmian w warunkach przeprowadzania konkursu PRELUDIUM BIS. Wskazała również na dotychczasowy kalendarz konkursu, który nie zgrywa się z procesem rekrutacji do szkół doktorskich. Komisja rozmawiała również o problemach w rozliczaniu grantów przez kierowników projektów, którzy ich w rzeczywistości nie realizują, ponieważ robi to doktorant. Zwróciła się z prośbą o ponowną, głęboką analizę programu oraz decyzję o jego utrzymaniu w ofercie NCN.

Prof. Krystyna Bartol Przewodnicząca Komisji Nauk Humanistycznych, Społecznych i o Sztuce K-1 poinformowała, że niedobrze byłoby zmieniać detale obowiązujących warunków przeprowadzania konkursu i zaapelowała aby kolejną edycję konkursu, zaplanowaną we wrześniu br. ogłosić na obowiązujących zasadach. Zaznaczyła, że członkowie Komisji również są za wyłączeniem konkursu PRELUDIUM BIS z limitu 3 projektów, które kierownik może realizować jednocześnie, wskazując, że taka zmiana zachęci do aplikowania wybitnych promotorów. Dobrym rozwiązaniem jest także możliwość zmiany doktoranta do końca pierwszego roku realizacji projektu. Zwróciła się z prośbą o powołanie Zespołu ds. PRELUDIUM BIS, który będzie odpowiedzialny za analizę warunków konkursu oraz sformułuje postulaty w tej sprawie.

Prof. Grzegorz Karch Przewodniczący Nauk Ścisłych i Technicznych K-2 poinformował, że Komisji K-2 dyskutowała w tej sprawie, jednak nie wypracowano jeszcze postulatów w sprawie zmian warunków konkursu.

Prof. Jakub Fichna Przewodniczący Nauk o Życiu Komisji K-3 przekazał, że Komisja K-3 również nie sformułowała jeszcze oficjalnych postulatów w sprawie zmiany warunków konkursu. Zwrócił jednak uwagę, że planując wyłączenie konkursu z limitu trzech projektów, nadal należy mieć na uwadze obowiązujący limit nie więcej niż dwóch projektów PRELUDIUM BIS, które kierownik projektu może realizować jednocześnie. W kwestii umożliwienia zmiany doktoranta w trakcie realizacji projektu, zaproponował, aby nie promować takiego rozwiązania, a jedynie przekazać informację kierownikom projektów o takiej możliwości. Następnie wskazał, że w przypadku zmiany doktoranta należy zagwarantować przejrzystość zachowania praw autorskich do wypracowanej wartości przez obu doktorantów.

Dr Marcin Liana Zastępca Dyrektora NCN poinformował, że NCN przeprowadziło po pierwszej edycji PRELUDIUM BIS ankietę dotyczącą konkursu do udziału w której zaproszono szkoły doktorskie. Przekazał, że w otrzymanych odpowiedziach wskazywano najczęściej na konflikt terminu rozstrzygnięcia konkursu i terminu rekrutacji do szkół doktorskich oraz na wliczanie PRELUDIUM BIS do limitu trzech projektów, które kierownik może realizować jednocześnie. Następnie wskazał, że w pierwszej edycji konkursu, na wyłonionych do finansowania 97 projektów tylko w 3 nie udało się zrekrutować doktoranta na czas. Poinformował także, że biuro może zorganizować przeprowadzenie kolejnej ankiety, tam razem adresowanej do kierowników projektów PRELUDIUM BIS, z pytaniem o powody braku popularności konkursu w środowisku naukowym oraz o opinię na temat realizowanych przez nich projektów. Poinformował również, że konkurs PRELUDIUM BIS został opracowany w ramach inicjatywy własnej NCN i po uzyskaniu akceptacji Ministerstwa, Centrum otrzymało obligacje o wartości 100 mln zł z przeznaczeniem na finansowanie projektów badawczych.

W toku prowadzonej dyskusji **członkowie Rady NCN** zgłaszali poparcie dla propozycji wyłączenia PRELUDIUM BIS z limitu trzech projektów, wskazując, że taka zmiana pozwoli włączyć do udziału w konkursie najlepszych badaczy i podnieść prestiż konkursu. Zgodzono się również z propozycją umożliwienia zmiany doktoranta do końca pierwszego roku realizacji projektu, zastrzegając jednocześnie, że zgoda na taką zmianę musi być głęboko przeanalizowana w sytuacji, gdy w projekcie już dużo zostało realizowane. Zgłoszono także sytuację podwójnej rekrutacji do szkoły doktorskiej tzn. w przypadku zrekrutowania doktoranta do projektu PRELUDIUM BIS musi on po raz kolejny przystępować do rekrutacji do szkoły doktorskiej, co jest niezrozumiałe, ponieważ doktorant, który będzie finansowany ze środków NCN nie zabiera miejsca ani środków finansowych, którymi dysponują szkoły doktorskie. Taki doktorant jest całkowicie finansowany z zewnętrznego źródła. Wskazano również na potrzebę głębokiej analizy konkursu, jego celu oraz miejsca w ofercie konkursowej Centrum, ponieważ dobre zespoły z pozytywnym skutkiem rekrutują doktorantów również w ramach grantów OPUS.

Prof. Jacek Kuźnicki Przewodniczący Rady NCN w wyniku przeprowadzonej dyskusji zaproponował, aby przyjąć zmianę polegającą na wyłączeniu PRELUDIUM BIS z limitu trzech projektów, które kierownik może realizować jednocześnie, z zachowaniem dotychczasowego limitu nie więcej niż dwóch grantów PRELUDIUM BIS. Zaznaczył, że dalsze zmiany w warunkach przeprowadzania konkursu będą dyskutowane dopiero po zapoznaniu się z rekomendacjami Komisji powołanej w tym celu. W skład Komisji ds. PRELUDIUM BIS zaproponował prof. K. Fica, prof. B. Klajnert-Maculewicz – Koordynator Zespołu, prof. T. Szapiro, prof. K. Bartol oraz prof. T. Zaleśkiewicza.

Ad. 10. Przedstawienie informacji na temat obowiązywania wymogu przedstawiania we wniosku grantowym planu zarządzania danymi powstałymi lub wykorzystanymi w trakcie realizacji projektu badawczego. Omówienie polityk otwartego dostępu do danych badawczych w kontekście rozwoju Europejskiej Chmury Otwartej Nauki i związanych z tym wyzwań na nadchodzące lata.

Dr Laura Bandura-Morgan Główny Specjalista ds. Otwartej Nauki przedstawiła informacje na temat przyjętego we wniosku grantowym NCN planu zarządzania danymi powstałymi lub wykorzystywanymi w trakcie realizacji projektu badawczego. Przypomniała, że plan zarządzania danymi wskazuje na konieczność zawarcia we wniosku grantowym informacji na temat: opisu danych oraz pozyskiwania lub ponownego wykorzystanie dostępnych danych badawczych, dokumentacji i jakości danych, przechowywania i tworzenia kopii zapasowych, wymogów prawnych związanych z ochroną danych osobowych, udostępniania i przechowywanie danych po zakończeniu projektu, a także odpowiedzialności za ich zarządzanie.

Poinformowała, że plan zarządzania danymi musi spełniać cztery podstawowe zasady tzw. FAIR DATA, mianowicie dane badawcze muszą być: znajdowane, dostępne, rozpoznawalne oraz możliwe do użycia przez osoby trzecie. Wskazała na różnice pomiędzy pojęciem OPEN DATA – rozumianym jako sposób upubliczniania danych, a pojęciem FAIR DATA – rozumianym jako sposób przygotowania danych. Zwróciła uwagę, że plany zarządzania danymi przedstawiane we wnioskach NCN nie są w pełni dopracowane, co wskazuje na konieczność dalszych prac na rzecz zwiększania świadomości wnioskodawców na temat znaczenia kwestii zarządzania danymi. Wskazała, że kluczowym celem polityki otwartego dostępu do danych badawczych jest umożliwienie zainteresowanym osobom wyszukiwania danych naukowych w Europejskiej Chmurze Otwartej Nauki stanowiącej sieć połączonych ze sobą otwartych repozytoriów. Przypomniała, że NCN od 29 lipca 2020 r. jest delegatem krajowym Europejskiej Chmury Otwartej Nauki – EOSC. Stowarzyszenie EOSC opublikowało w listopadzie 2020 r. Strategiczny Program Badań i Innowacji (SRIA). Na podstawie tego programu na członków stowarzyszenia nałożone są zalecenia i rekomendacje do wdrożenia w najbliższych latach. W związku z tym, MNiE opublikowało w styczniu 2020 r. Polską Mapę Infrastruktury Badawczej (PMIB), zawierającą listę przedsięwzięć, które można bezpośrednio odnieść do dokumentu SRIA. Poinformowała, że do 2023 r. istnieje realna możliwość stworzenia uniwersalnego, zintegrowanego i kompleksowego systemu zarządzania danymi na potrzeby polskiego środowiska naukowego oraz sektora publicznego zgodnie z zaleceniami EOSC dla Polski. Infrastruktura danych rozproszona będzie w 8 miastach (Gdańsk, Białystok, Kielce, Łódź, Częstochowa, Poznań, Wrocław, Kraków) i udostępniona będzie za pomocą sieci naukowej PIONIER również dla użytkowników poza granicami Polski. Natomiast w 2020 r. zostały udostępnione użytkownikom trzy otwarte repozytoria: Repozytorium Danych Społecznych (RDS), Macromolecular Xtallography Raw Data Repository (MX-RDR) oraz repozytorium ogólnego przeznaczenia - Repozytorium Otwartych Danych RepOD. Zaznaczyła, że naukowcy często mają problem z rozróżnieniem repozytoriów deponowania danych badawczych od repozytoriów publikacji wyników badań naukowych. Przypomniała, że repozytoria deponowania danych badawczych muszą spełniać szereg kryteriów, posiadać narzędzia do uwierzytelniania i autoryzacji dostępu oraz identyfikator obiektów cyfrowych, który pozwoli na trafną lokalizację danych np. DOI. Zwróciła uwagę, że zgodnie z polityką NCN dotyczącą otwartego dostępu wszystkie dane badawcze będące podstawą publikacji zamieszczonej w otwartym dostępie muszą zostać zdeponowane w repozytorium danych badawczych. Wskazała, na szereg wyzwań edukacyjnych stojących przed NCN związanych z upowszechnieniem polityki otwartego dostępu. Część naukowców obawia się, że ich dane zostaną wykorzystane przez innych naukowców, niektórzy nie posiadają wystarczającej wiedzy jak na poziomie realizacji projektu zadbać o to, aby dane na bieżąco były gromadzone przechowywane zgodnie z założeniami FAIR. Zwróciła również uwagę, że instytucje naukowe nie posiadają zasobów, aby zapewnić naukowcom odpowiednie wsparcie w zakresie sporządzania planów zarządzania danymi. Poinformowała także, że Science Europe opracowało przewodnik "Guidance on the Evaluation of DMP by SE", który jest pomocny naukowcom zarówno w przygotowaniu planu, jak i w jego ocenie. Na zakończenie przekazała, że NCN w ramach udziału w Partnerstwie EOSC planuje się przeprowadzić konkursy o taktyce udostępniania danych badawczych.

Prof. Tomasz Zaleśkiewicz wskazał, że w uznanych czasopismach psychologicznych warunkiem publikacji artykułu jest zapewnienie otwartego dostępu do danych badawczych. Jest to pozytywna tendencja, która może być rozwiązaniem problemu niechęci niektórych badaczy do udostępniania uzyskanych danych badawczych.

Prof. Bronisław Rudak zwrócił uwagę, że w astrofizyce naukowcy docenili politykę udostępniania danych badawczych, ponieważ ma korzystny wpływ na cytowalność ich prac naukowych.

Prof. Monika Kaczmarek zwróciła uwagę, że niechęć naukowców do upubliczniania danych badawczych może po części wynikać z braku wsparcia instytucjonalnego w tym zakresie, szczególnie w dyscyplinach, gdzie produkowane są duże dane badawcze.

Dr Laura Bandura-Morgan przekazała, że zgodnie z polityką NCN na koszty pośrednie składają się koszty Open Access w wysokości do 2% kosztów bezpośrednich, które mogą być przeznaczone wyłącznie na koszty związane z udostępnieniem publikacji lub danych badawczych w otwartym dostępie oraz pozostałe koszty pośrednie w wysokości do 20% kosztów bezpośrednich, które mogą być przeznaczone na koszty pośrednio związane z projektem, w tym koszty udostępnienia publikacji lub danych badawczych w otwartym dostępie.

Prof. Teresa Zielińska zwróciła uwagę, że w trakcie realizacji projektu powstają również automatycznie generowane dane, ściśle związane z fizycznym środowiskiem projektu, które nie są wartościowe w kontekście ich udostępniania. Wskazała na kwestię gromadzenia danych, które szybko ulegają dezaktualizacji.

Dr Laura Bandura-Morgan poinformowała, że definicja danych badawczych wskazuje, że są to wszystkie dane zebrane lub wytworzone jako materiał do analizy w ramach badań naukowych. W związku z tym nawet pojedynczy obiekt jest uważany za dane badawcze i ze względu na politykę FAIR DATA należy go uczynić w formie czytanej maszynowo. Ponadto, dane pozyskane z zewnątrz np. z Głównego Urzędu Statystycznego, które zostały wykorzystane do realizacji projektu, stają się danymi badawczymi. Przypomniała, że otwarte repozytoria przeznaczone do przechowywania danych badawczych, dają nie tylko możliwość wersjonowania i grupowania danych, ale także usuwania danych nieaktualnych czy błędnych. Tym samym, jeżeli dane są przez autora uważane za nikomu już niepotrzebne, a minął okres ich przechowywania, to może on zdecydować o ich usunięciu z repozytorium.

W toku prowadzonej dyskusji **członkowie Rady NCN** zgodzili się, że polityka otwartego dostępu do danych badawczych jest korzystnym procesem dla rozwoju nauki, w związku z tym należy zadbać o wsparcie instytucjonalne naukowców w tym zakresie.

Ad. 11. Kontynuacja dyskusji dotyczącej udziału kobiet i mężczyzn w konkursach NCN. Przedstawienie działań Komisji ds. Analiz Aktywności Naukowej.

Prof. Teresa Zielińska Przewodnicząca Komisji ds. Analiz Aktywności Naukowej przedstawiła szczegółową analizę wskaźników sukcesu kobiet i mężczyzn ubiegających się w latach 2011-2020 o granty NCN w podziale na panele dziedzinowe. Zwróciła uwagę, że w podziale na obszary HS, ST i NZ ogólny wskaźnik sukcesu kobiet jest istotnie niższy od mężczyzn. W dalszej kolejności przedstawiła szczegółową analizę wskaźnika sukcesu kobiet i mężczyzn w poszczególnych panelach dziedzinowych. Poinformowała, że największe różnice na niekorzyść kobiet wystąpiły w panelach HS-2 „Kultura i twórczość kulturowa”, HS-4 „Jednostka, instytucje, rynki”, HS-6 „Człowiek i życie społeczne”, NZ-1 „Podstawowe procesy życiowe na poziomie molekularnym”, NZ-6 „Immunologia i choroby zakaźne ludzi i zwierząt”, NZ-8 „Podstawy wiedzy o życiu na poziomie środowiskowym”, NZ-9 „Podstawy stosowanych nauk o życiu” oraz w ST-1 „Nauki matematyczne”, ST-3 „Fizyka fazy skondensowanej”, ST-4 „Chemia”, ST-6 „Informatyka i technologie informacyjne”, ST-10 „Nauki o Ziemi”. Zwróciła uwagę, że w dyscyplinach HS-1 „Fundamentalne pytania o naturę człowieka i otaczającej go rzeczywistości”, ST-7 „Inżynieria systemów i telekomunikacji” oraz ST-8 „Inżynieria procesów i produkcji” wskaźnik sukcesu kobiet był wyższy niż mężczyzn. Natomiast w pozostałych panelach zebrano zbyt małą liczbę danych, aby rzetelnie zbadać istotność różnicy wskaźnika sukcesu między kobietami i mężczyznami bądź też wskaźnik sukcesu kobiet i mężczyzn kształtował się na podobnym poziomie. Poinformowała, że Komisja w dalszym ciągu pracuje nad analizą udziału kobiet i mężczyzn w konkursach NCN, również w kontekście wysokości kwot wnioskowanych grantów. Wskazała, że wstępne analizy wskazują, że kobiety częściej wnioskuje o mniejsze kwoty grantów. Przekazała również, że w najbliższym czasie Komisja planuje przedstawić wstępną propozycję struktury ankiety na temat trudności kobiet w uzyskaniu grantów. Przypomniała, że celem ankiety będzie diagnoza stanu nierówności w sukcesach kobiet i mężczyzn ubiegających się o finansowanie w konkursach NCN. Będzie miała na celu poznanie trudności napotykanych przez kobiety w ubieganiu się o granty NCN oraz oczekiwanych udogodnień w tym zakresie. Dodatkowo, Komisja planuje odnieść wyniki uzyskanych analiz do ogólnej sytuacji kobiet w nauce polskiej. Zaznaczyła, że sytuacja kobiet w nauce jest przedmiotem uwagi wielu organizacji naukowych w kraju i za granicą.

Prof. Justyna Olko poinformowała, że wstępne ustalenia zakładają skierowanie ankiety głównie do osób aplikujących w konkursach NCN. Zaproponowała, aby ankieta miała wiele kanałów dystrybucji m.in. media społecznościowe, strona NCN oraz jednostki naukowe. W dalszej kolejności ankieta adresowana byłaby także do grupy osób, które nie ubiegały się jeszcze o finansowanie w konkursach NCN.

Prof. Jerzy Łuczka zadał pytanie o możliwość poznania liczby kobiet i mężczyzn jest aktywnych zawodowo w Polsce w ramach poszczególnych paneli dziedzinowych, oraz jaki odsetek z tych grup aplikuje i uzyskuje finansowanie w grantach NCN.

Prof. Tomasz Szapiro poinformował, że ww. dane Komisja planuje uzyskać z Ośrodka Przetwarzania Danych Osobowych (OPI).

Ad. 12. Dyskusja nad polityką informacyjną Narodowego Centrum Nauki, przekazanie informacji na temat prac zespołu ds. polityki informacyjnej NCN.

Prof. Jacek Kuźnicki Przewodniczący Rady NCN przekazał, że nad modyfikacją strony internetowej NCN pracuje zespół roboczy złożony z przedstawicieli Biura NCN. Poinformował, że odbyły się dwa owocne spotkania w tej sprawie, podczas których przedstawiono nowy projekt strony internetowej nad którą NCN pracuje od 2 lat. Nowa strona internetowa powinna być gotowa na jesień 2021, a w związku z zaplanowanymi obchodami 10-lecia funkcjonowania NCN, podejmowane zostaną starania, aby nowa odsłona strony internetowej była gotowa na wrzesień. Przekazał, że kierunek zmian modyfikacji strony internetowej zmierza do tego, aby wyeksponować pewne treści, w szczególności te które dotyczą grantobiorców i wyników ich badań uzyskanych dzięki finansowaniu NCN. W związku z tym, że polityka informacyjna to nie tylko strona internetowa, pojawiła się potrzeba opracowania polityki informacyjnej NCN. Ponieważ pomysł taki był już zapoczątkowany, ale nie został zrealizowany, zdecydowano się powrócić do opracowania koncepcji polityki informacyjnej NCN. Poinformował, że będą podejmowane działania zmierzające do przygotowania przetargu w tym zakresie.

Prof. Stefan Dziembowski zwrócił uwagę, że w promocji NCN ważna jest również obecność w mediach społecznościowych. NCN nie istnieje na tweeterze, a jest to główny kanał komunikacji między naukowcami. Tweety nie muszą dotyczyć wyłącznie informowania o publikacjach będących efektem finansowania NCN, ale również mogą służyć do bieżącej komunikacji i uwzględniać profile naukowców, informacje o konkursach, regulacjach grantowych itp. Ważnym jest też sposób przekazywania informacji do szerokiego społeczeństwa, bo niektóre nauki są bardzo hermetyczne.

Prof. Tomasz Szapiro zwrócił uwagę, że rolą Rady jest ustalenie kierunku polityki informacyjnej NCN, do kogo i co chcemy mówić, a także w jaki sposób. Informacja, która dociera jest ważna i dlatego też trzeba zarządzać tymi informacjami. Zachęcił do przeniesienia praktyki w tym zakresie stosowanej przez inne agencje finansujące badania naukowe.

Prof. Anetta Undas przekazała, że popiera wszelkie działania zmierzające do większej aktywności NCN w kierunku promowania swojej działalności.

Prof. Jacek Kuźnicki Przewodniczący Rady NCN zwrócił uwagę, że powinniśmy promować laureatów naszych konkursów. W jego ocenie, niezależnie od miejsca publikacji, jeżeli laureat opublikuje coś naprawdę ważnego, NCN powinien o tym informować.

Ad. 13. Kontynuacja dyskusji nad planami działania Rady NCN w latach 2021-2022.

Prof. Jacek Kuźnicki Przewodniczący Rady NCN poinformował, że przygotowując plan pracy Rady na najbliższe 2 lata, koncentrował się na tematach, które były przedmiotem dyskusji na poprzednich posiedzeniach. Przekazał, że w planie pracy Rady zostały uwzględnione następujące zagadnienia: poprawa polityki informacyjnej NCN, stworzenie bazy ekspertów na potrzeby Koordynatorów Dyscyplin i członków Rady NCN, ustalenie zasad wyznaczania priorytetów przy podziale środków na realizację projektów badawczych, praca nad wnioskiem grantowym w zakresie wymagań, treści, spójności, poprawności językowej, rozważenie możliwości opracowania programu na finansowanie projektów ryzykownych analiza udziału kobiet i mężczyzn w grantach NCN, realizacja propozycji zespołu tematycznego Eksperti NCN wypracowane podczas wyjazdowego posiedzenia Rady NCN. Pojawiły się również propozycje analizy efektów wprowadzenia regulacji mobilnościowych, ale z uwagi na krótki horyzont czasowy pracy Rady obecnej kadencji nie będzie okazji do analizy tych danych, dlatego zachęcił Biuro do zbierania informacji na ten temat, tak aby kolejne Rady mogły się na bieżąco tym danym przyglądać.

Prof. Tomasz Szapiro powiedział, że ważnym elementem w kontekście polityki informacyjnej NCN jest stworzenie strategii komunikowania. NCN powinien opracować konkretne zasady do kogo chcemy mówić i jak chcemy mówić. Zaproponował, aby na kolejnych posiedzeniach o tym porozmawiać.

Ad. 14. Sprawy wniesione i komunikaty.

Prof. Aneta Wojdyło przekazała, że w dniu 2 marca br. z ramienia NCN wzięła udział w spotkaniu wirtualnym Krajowej Platformy Współpracy w ramach inicjatywy BIOEAST zorganizowanym przez Ministerstwo Rolnictwa. Poinformowała, że inicjatywa BIOEAST (*Central and Eastern European initiative for knowledge-based agriculture, aquaculture and forestry in the bioeconomy*) została podjęta dla ukształtowania i rozwoju współpracy makroregionalnej w obszarze badań i innowacji na rzecz rolnictwa i biogospodarki pomiędzy

państwami Europy Środkowo-Wschodniej w 2016 r. Założycielami inicjatywy są ministrowie rolnictwa państw Grupy Wyszehradzkiej. Obecnie Inicjatywę reprezentuje 11 państw: Polski, Węgier, Słowacji, Czech, Estonii, Litwy, Łotwy, Bułgarii, Chorwacji, Rumunii, Słowenii. Aby wesprzeć działania podejmowane przez ministrów rolnictwa w ramach inicjatywy BIOEAST, utworzone zostało międzynarodowe konsorcjum, które od października 2019 r. realizuje w ramach unijnego programu Horyzont 2020 projekt w obszarze prac B+R na rzecz rolnictwa i biogospodarki pt. BIOEASTsUP. W ramach rozwoju inicjatywy BIOEAST oraz realizacji zadań międzynarodowego projektu BIOEASTsUP, w każdym z krajów inicjatywy BIOEAST zostały podjęte działania związane z utworzeniem tzw. krajowej platformy współpracy: międzyresortowej grupy roboczej BIOEAST oraz krajowej grupy roboczej interesariuszy składającej się z przedstawicieli międzyresortowej grupy roboczej, naukowców i ekspertów. Przedstawiła, że podczas spotkania omówiono strategię inicjatywy. Wskazała, że BIOEAST jest dla Ministerstwa Rolnictwa bardzo ważną inicjatywą, dlatego podczas spotkania przeprowadzono konsultacje i dyskusje nt. dotychczas wypracowanych materiałów w ramach BIOEAST i projektu BIOEASTsUP, w postaci analiz, ekspertyz czy dokumentów koncepcyjnych.

Dr Katarzyna Jarecka-Stępień Koordynator ST poinformowała o decyzji Komisji Odwoławczej, która skierowała do ponownego rozpatrzenia wniosek o nr 2020/38/A/HS5/00378, złożony w konkursie MAESTRO 12. Następnie przedstawiła zarekomendowany przez członków Komisji K-1 skład ZE do oceny tego wniosku.

Członkowie Rady NCN zaakceptowali przedstawiony skład Zespołów Ekspertów do ponownej oceny wniosku w konkursie MAESTRO 12 przyjmując w drodze głosowania (22 głosy „za”) uchwałę nr 20/2021 w tej sprawie (w załączeniu).

Dr Marcin Liana Zastępca Dyrektora NCN przypomniał, że Narodowe Centrum Nauki wraz z Narodowym Centrum Badań i Rozwoju (NCBR) od dłuższego czasu pracowało nad programem wspólnego przedsięwzięcia ARTIQ Centra Doskonałości AI dedykowanego tematyce sztucznej inteligencji. Przypomniał, że celem wspólnego programu jest zwiększenie potencjału naukowego i badawczo-rozwojowego Polski w obszarze sztucznej inteligencji poprzez stworzenie trzech Centrów Doskonałości AI. W związku z tym, przygotowano propozycję Porozumienia o Współpracy przy realizacji Wspólnego Przedsięwzięcia ARTIQ Centra Doskonałości AI pomiędzy NCBR i NCN, zawierającą deklaracje zobowiązań finansowych obu agencji. Poinformował, że budżet wspólnego przedsięwzięcia wynosić będzie 60 mln zł, z czego NCN zadeklarował alokację kwoty 15 mln zł, a NCBR 45 mln zł.

Dr inż. Ewelina Szymańska-Skolimowska Koordynator ST przedstawiła główne założenia Porozumienia o Współpracy przy realizacji Wspólnego Przedsięwzięcia ARTIQ Centra Doskonałości AI pomiędzy NCBR i NCN. Poinformowała, że założenia programu zakładają ogłoszenie konkursu na finansowanie trzech Centrów Doskonałości AI. W każdym z Centrum AI zespoły badawcze skupione wokół pozyskanych zza granicy naukowców o międzynarodowej renomie i znaczącym dorobku naukowo-wdrożeniowym, prowadzić będą badania podstawowe, badania aplikacyjne, prace rozwojowe i przedwdrożeniowe w dziedzinie sztucznej inteligencji. Wnioskodawcą w konkursie będą tzw. instytucje goszczące (uczelnie, instytuty naukowe PAN, instytuty badawcze, Centrum Łukasiewicz, instytuty działające w ramach Sieci Badawczej Łukasiewicz, centrum PAN, federacje podmiotów systemu szkolnictwa wyższego i nauki), a w ich strukturach osadzone zostaną Centra Doskonałości AI. Instytucje goszczące odpowiedzialne będą za stworzenie zespołom badawczym odpowiednich warunków do pracy. Wskazując na główne założenia konkursu, wstępnie ustalono, że liderem projektu będzie mógł być może być naukowiec legitymujący się co najmniej stopniem naukowym doktora (uzyskanym w okresie do 8 lat przed złożeniem wniosku), który przyjedzie do Polski zza granicy, o wyróżniającym w skali międzynarodowej doświadczeniu i osiągnięciach w zakresie sztucznej inteligencji. Osoba, ta w ostatnich dwóch latach nie powinna mieszkać, pracować i studiować w Polsce oraz kierować grantem realizowanym w Polsce. W ramach konkursu finansowane będą pięcioletnie projekty badawcze. W projekcie za koszty kwalifikowalne uznane będą wynagrodzenia, zakup aparatury naukowo-badawczej, urządzeń i oprogramowania, koszty amortyzacji, a także inne koszty związane z prowadzonymi badaniami (np. materiały eksploatacyjne, podróże, publikacje, działania informacyjne). Współpraca zakłada finansowanie przez NCN badań podstawowych, natomiast badania przemysłowe, prace rozwojowe i przedwdrożeniowe będą finansowane przez NCBiR. Ponadto, każda ze zgłoszonych instytucji goszczących zapewnić będzie musiała wkład własny w wysokości co najmniej 100 tys zł rocznie dla każdego z Centrów AI. Środki własne zostaną przeznaczone na zapewnienie optymalnych warunków do prowadzenia badań, w tym przestrzeń biurową/laboratoryjną, zapewnienie obsługi administracyjno-finansowej oraz wsparcia dla centrum, w tym wsparcia związanego z przyjazdem i pobytem Lidera w Polsce. W związku z tym, instytucja goszcząca

zobligowana będzie do zatrudnienia, na koszt własny, pełnoetatowego koordynatora administracyjnego dedykowanego wyłącznie dla centrum na cały okres finansowania projektu.

Członkowie Rady NCN zaakceptowali główne założenia przeprowadzania konkursu oraz pozytywnie zaopiniowali treść Porozumienia o Współpracy przy realizacji Wspólnego Przedsięwzięcia ARTIQ Centra Doskonałości AI pomiędzy Narodowym Centrum Badań i Rozwoju podejmując w drodze głosowania (21 głosów „za”) uchwałę nr 22/2021 w tej sprawie (w załączeniu).

Prof. Krystyna Bartol Przewodnicząca Komisji Nauk Humanistycznych, Społecznych i o Sztuce K-1 poinformowała, że do NCN skierowany został list Komitetu Socjologii PAN, stanowiący kontynuację dyskusji między NCN a środowiskiem socjologicznym na temat procedur grantowych NCN oraz tego, jak w tym kontekście wypadają socjologowie. Przypomniała, że korespondencja Rady NCN ze środowiskiem socjologów w tej sprawie trwa od około roku. Rada odnosiła się wielokrotnie m.in. do postulatów na temat oceny wniosków z zakresu socjologii w konkursach NCN. Poinformowała, że Komitet Socjologii PAN wystąpił z propozycją dalszego dialogu w tej sprawie, obejmującego m.in kwestie kryteriów oceny wniosków i zasad wyłaniania ekspertów z zakresu socjologii, możliwości utworzenia bazy recenzentów z zakresu socjologii, pracujących w zagranicznych uczelniach, ale znających język polski, a także na temat struktury paneli dziedzinowych NCN w kontekście usytuowania w nich socjologii oraz przeprowadzenia szkoleń NCN dla socjologów. Przekazała, że Komitet Socjologii PAN zaproponował organizację debaty na ten temat z udziałem przedstawicieli Rady i Biura NCN. Wskazała, że większość zgłoszonych postulatów np. dotyczących kryteriów oceny wniosków socjologicznych czy budowy paneli NCN, było już przez Radę dyskutowanych. Zwróciła uwagę, że polityka szkoleń NCN jest realizowana szeroko dla wszystkich przedstawicieli nauk, w tym socjologów. Odniosła się również do propozycji przekazania Radzie listy nazwisk ekspertów władających językiem polskim afiliowanych z afiliacją zagranicznej uczelni wskazując, że propozycja ta powinna zostać szczegółowo omówiona. Przypomniała, że wcześniejsze stanowiska Rady w tej sprawie wskazywały na argumentację stwierdzającą, że w konkursach NCN priorytetem jest doskonałość naukowa bez względu na dziedzinę nauki.

Prof. Tomasz Zaleśkiewicz zwrócił uwagę, w środowisku polskich socjologów, istnieje kilku wybitnych socjologów ze znakomitym dorobkiem międzynarodowym, którzy są już ekspertami w konkursach NCN, dlatego mogą należycie ocenić publikacje w języku polskim.

Prof. Zbigniew Błocki Dyrektor NCN zaproponował, aby ze strony Rady wytypowana została delegacja, która w trakcie ewentualnego spotkania raz jeszcze przedstawi stanowisko NCN będące odpowiedzią na zgłaszane przez środowisko socjologiczne postulaty.

Prof. Krystyna Bartol zaproponowała, aby decyzja o organizacji debaty została podjęta po przesłaniu przez Radę NCN odpowiedzi na postulaty sformułowane w piśmie Komitetu Socjologii PAN i ewentualnej dalszej korespondencji tej sprawie.

Dr Aneta Pazik-Aybar Koordynator Dyscyplin HS przypomniała, że zgodnie z treścią aneksu nr 1 do porozumienia o współpracy Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej z Narodowym Centrum Nauki z dnia 12 września 2019 r. określającego zasady współpracy obu agencji w zakresie przeprowadzania konkursu PRELUDIUM BIS 1, Rada zobowiązana jest wyznaczyć ekspertów do zespołu oceniającego wnioski zgłoszone do programu NAWA Preludium Bis 1 na zagraniczne staże doktorskie. Następnie przedstawiła kandydatury ekspertów zarekomendowanych przez członków Komisji K-1 i K-2.

Członkowie Rady NCN zaakceptowali zarekomendowanych ekspertów do oceny wniosków złożonych do programu Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej „Preludium Bis 1” organizowanego przez NAWA we współpracy z NCN, przyjmując w drodze głosowania (22 głosy „za”) uchwałę nr 21/2021 w tej sprawie (w załączeniu).

Dr Małgorzata Jacobs-Kozyra Koordynator Dyscyplin HS przekazała, że w dniu 9 marca 2021 r. NCN w ramach konsorcjum CHANSE ogłosiło konkurs na międzynarodowe projekty badawcze *Transformations: Social and cultural dynamics in the digital age*. Przypomniała, że koordynowane przez NCN konsorcjum CHANSE jest wynikiem współpracy sieci HERA oraz NORFACE i realizuje go 27 instytucji finansujących badania naukowe z 24 państw europejskich. O finansowanie mogą się starać konsorcja międzynarodowe złożone z co najmniej 4 zespołów badawczych pochodzących z co najmniej 4 krajów biorących udział

w konkursie. Kierownik polskiego zespołu musi posiadać co najmniej stopień naukowy doktora. Całkowity budżet konkursu wynosi 36 mln euro. Wysokość środków finansowych przeznaczonych przez NCN na realizację zadań przez polskie zespoły badawcze w konkursie wynosi 1 mln euro. Poinformowała, że proces składania wniosków przebiegać będzie dwuetapowo. W pierwszym etapie na tzw. poziomie międzynarodowym polski zespół badawczy we współpracy z partnerami zagranicznymi przygotowuje wspólny wniosek skrócony. W drugim etapie nastąpi przygotowanie przez polski zespół badawczy we współpracy z partnerami zagranicznymi pełnego wniosku wspólnego, a na poziomie krajowym przygotowanie przez polski zespół badawczy wniosku krajowego dotyczącego polskiej części projektu, który w wyznaczonym terminie należy złożyć do NCN. Kolejno przedstawiła proces oceny wniosków. W pierwszym etapie konkursu wnioski wspólne skrócone będą podlegać ocenie formalnej i merytorycznej. Ocena merytoryczna dokonywana będzie przez międzynarodowy panel ekspertów, ocena formalna przez sekretariat konkursu CHANSE oraz krajowe agencje biorące udział w konkursie CHANSE. W II etapie pełne wnioski wspólne podlegać będą ocenie formalnej przeprowadzanej w analogiczny sposób jak w I etapie. Natomiast wnioski poprawne formalnie będą najpierw ocenione przez recenzentów zewnętrznych - wnioskodawcy będą mieli możliwość odpowiedzi na uwagi tych recenzentów. Na ostatnim etapie oceny merytorycznej panel ekspertów na podstawie treści pełnych wniosków, recenzji zewnętrznych oraz odpowiedzi wnioskodawców wybierze wnioski rekomendowane do finansowania. Poinformowała, że konkurs cieszy się bardzo dużym zainteresowaniem.

Dr Ewelina Szymańska-Skolimowska Koordynator Dyscyplin ST poinformowała, że NCN, we współpracy z siecią QuantERA II ERA-Net Cofund, ogłosiło w dniu 12 marca 2021 r. konkurs QuantERA Call 2021 na międzynarodowe projekty badawcze z zakresu technologii kwantowych. Przypomniała, że konsorcjum Quantera jest koordynowane przez NCN. W ramach konkursu o finansowanie mogą się starać konsorcja międzynarodowe złożone z co najmniej 3 zespołów badawczych pochodzących z 3 krajów biorących udział w konkursie. Możliwe jest zaplanowanie projektu badawczego trwającego 24 miesiące lub 36 miesięcy. Kierownik polskiego zespołu musi posiadać co najmniej stopień naukowy doktora. W konkursie QuantERA Call 2021 można otrzymać środki na wynagrodzenia dla zespołu badawczego, wynagrodzenia i stypendia dla studentów lub doktorantów, zakup lub wytworzenie aparatury naukowo-badawczej oraz pokryć inne koszty związane z wydatkami niezbędnymi do realizacji projektu badawczego. Poinformowała, że łączna wysokość środków finansowych krajowych i zagranicznych przeznaczonych na realizację polskich projektów badawczych w konkursie wynosi 1 492 537 euro, z czego kwota 1 mln euro stanowi alokację NCN, natomiast kwota w wysokości 492 537 euro stanowi możliwe do uzyskania dofinansowanie ze środków Komisji Europejskiej. Poinformowała, że proces składania wniosków przebiegać będzie dwuetapowo. W pierwszym etapie na tzw. poziomie międzynarodowym polski zespół badawczy we współpracy z partnerami zagranicznymi przygotowuje wspólny wniosek skrócony. W drugim etapie nastąpi przygotowanie przez polski zespół badawczy we współpracy z partnerami zagranicznymi pełnego wniosku wspólnego, a na poziomie krajowym przygotowanie przez polski zespół badawczy wniosku krajowego dotyczącego polskiej części projektu, który w wyznaczonym terminie należy złożyć do NCN. Kolejno przedstawiła proces oceny wniosków. Na poziomie międzynarodowym wnioski wspólne wstępne oraz pełne podlegać będą ocenie formalnej przeprowadzanej przez NCN, pozostałe agencje wchodzące w skład sieci QuantERA oraz sekretariat konkursu QuantERA Call 2021. Wnioski wspólne, ocenione pozytywnie pod względem formalnym, podlegać będą ocenie merytorycznej przeprowadzanej przez międzynarodowy zespół ekspertów wybrany wspólnie przez sieć QuantERA. Natomiast wnioski krajowe podlegać będą wyłącznie ocenie formalnej, której dokonają Koordynatorzy Dyscyplin.

Prof. Jacek Kuźnicki Przewodniczący Rady NCN poinformował, że do Rady NCN skierowane zostało pismo prof. Janika dotyczące możliwości jednoczesnego pobierania emerytury i wynagrodzenia etatowego w granicy NCN. Przypomniał, że kwestia ta była przedmiotem obrad poprzedniego posiedzenia Rady NCN, a odpowiedź wraz ze stanowiskiem NCN została przekazana adresatowi pisma. Poinformował, że do wiadomości Rady została przekazana odpowiedź NCN na uwagi Departamentu Nauki Ministerstwa Edukacji i Nauki do Planu Działalności NCN na rok 2021 oraz treść odpowiedzi, której udzielił Przewodniczącemu ZE ST oceniającego wnioski w konkursie MAESTRO 12 na temat możliwości finansowania wniosków w tym konkursie.

Na tym spotkanie zakończono.

Prof. dr hab. Jacek Kuźnicki
Przewodniczący Rady
Narodowego Centrum Nauki

Opracowanie:
Kancelaria Rady NCN

Załączniki:

- 1) Uchwała Rady NCN nr 17/2021;
- 2) Uchwała Rady NCN nr 19/2021;
- 3) Uchwała Rady NCN nr 20/2021;
- 4) Uchwała Rady NCN nr 21/2021;
- 5) Uchwała Rady NCN nr 22/2021.